

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Cdo/93/2022
Identifikačné číslo spisu:	6119460828
Dátum vydania rozhodnutia:	31.08.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Jozef Kolcun
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:6119460828.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu 365.bank, a.s., Bratislava, Dvořákovo nábrežie 4, IČO: 31 340 890, zastúpeného advokátskou kanceláriou SEDLAČKO & PARTNERS, s.r.o., Bratislava, Štefánikova 8, IČO: 36 853 186, proti žalovaným 1/ Z. Y.T., narodenej XX. A. XXXX, E., J. XX/XXXX, 2/ D. Y., narodenému XX. I. XXXX, E., J. XX/XXXX, o zaplatenie 13 605,28 eura s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 32Csp/31/2020, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 30. novembra 2021 sp. zn. 18CoCsp/14/2021 takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu Prešove z 30. novembra 2021 sp. zn. 18CoCsp/14/2021 z r u š u j e a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Prešov (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 09.03.2021 č. k. 32Csp/31/2020-258 zastavil konanie v časti o zaplatenie sumy 383 eur (I. výrok). Určil, že zmluvná podmienka uvedená v Zmluve o spotrebiteľskom úvere číslo XXXXXXXXXXXX z 09.06.2015 v bode 3.18 v znení: „Dlžník/Spoludlžník súhlasia, aby sa ich platby započítavali v nasledujúcom poradí: a) poplatky podľa ZoÚ, b) úrok z omeškania, c) zmluvný úrok úveru, d) splátka istiny úveru, pričom platí, že v prípade viacerých pohľadávok banky voči dlžníkom/spoludlžníkovi sa platby dlžníka/spoludlžníka započítavajú najskôr na pohľadávky skôr splatné“, je neprijateľná (II. výrok). Výslovil, že žalovaní sú povinní zaplatiť žalobcovi spoločne a nerozdielne sumu 8014,95 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne z tejto sumy od 06.12.2019 do zaplatenia, všetko v mesačných splátkach po 200 eur vždy k 20. dňu v mesiaci, počnúc mesiacom po právoplatnosti tohto rozsudku, pod následkom straty výhody splátok (III. výrok). V prevyšujúcej časti žalobu zamietol (IV. výrok). Výslovil, že žalobca má voči žalovaným nárok na náhradu trov konania v rozsahu 18 %, o výške ktorých bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku (V. výrok).

1.1. V odôvodnení rozhodnutia súd prvej inštancie uviedol, že dňa 09.06.2015 bola uzavretá Zmluva o spotrebiteľskom úvere číslo XXXXXXXXXXXX medzi žalobcom ako veriteľom a žalovanými ako dlžníkmi. Zmluva je formulárová. V zmluve sú okrem výšky úveru 13 800 eur a 108 mesačného splácania uvedené aj ďalšie údaje, a to výška mesačnej splátky 225,30 eura, celková čiastka úveru 22 605,27 eura, dátum konečnej splatnosti 20.08.2024, dátum prvej splátky 20.07.2016, úroková sadzba

11,90 % p.a., RPMN 12,60 % a priemerná hodnota RPMN 11,53 %. Zmluva bola uzavretá so základným súborom poistenia schopnosti splácať úver.

1.2. Zákonodarcu v záujme poskytnutia ochrany slabšej zmluvnej strany v spotrebiteľskom právnom vzťahu, teda spotrebiteľovi stanovil prísne obligatórne náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere, ktoré v zákone č. 129/2010 Z. z. sprísnil aj tým, že pri údají o RPMN sa musia uviesť všetky predpoklady použité na jeho výpočet, teda nestačí len uvedenie jeho výšky. Je nepochybné, že v predmetnej úverovej zmluve spomínaný údaj chýba, keďže nie je uvedené, aké predpoklady boli použité pre výpočet RPMN, a preto je potrebné považovať úver za bezúročný a bez poplatkov. Okrem toho v zmluve chýba aj ďalšia obligatórna náležitosť, t. j. adresa predávajúceho, na ktorej môže spotrebiteľ uplatniť reklamáciu alebo sťažnosť, čo by samo osebe stačilo na vyhlásenie bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru.

1.3. Čo sa týka zamietavého výroku (IV. výrok tohto rozsudku) súd prvej inštancie uviedol, že konanie právneho predchodcu žalobcu spočívajúce v nenáležitom skúmaní bonity klienta je možné posúdiť ako konanie v rozpore s dobrými mravmi. Z podkladov predložených samotným žalobcom vo vzťahu k bonite žalovaného skúmanej právny predchodcom žalobcu, okrem popisu úveru vyplýva, že žalovaný uviedol určité údaje právny predchodcovi žalobcu, ktoré tento bez ďalšieho akceptoval. Za týchto okolností nemožno v žiadnom prípade o právny predchodcovi žalobcu hovoriť ako o takzvanom starostlivom hospodárovi, respektíve o obozretnom konaní, keď úverovo zazmluvnil žalovaného spôsobom, že nelustroval žalovaného v úverových registroch, a to všetko za predpokladu úverového vzťahu v trvaní minimálne 9 rokov. Súd prvej inštancie preto takéto formulárové ba priam ľahkovážne skúmanie bonity dodávateľom u spotrebiteľa vyhodnotil za v rozpore s dobrými mravmi, a preto žalobu jednak kvôli laxnému skúmaniu bonity a jednak kvôli vyššie konštatovanej bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru v prevyšujúcej časti zamietol.

1.4. Je tiež nevyhnutné poukázať na tú skutočnosť, že v samotnej žiadosti o poskytnutie úveru boli uvedené aj záväzky žalovaných, konkrétne suma 9500 eur vo vzťahu k Poštovej banke (v tomto konaní žalobca), 2000 eur vo vzťahu k spoločnosti quattro a 2000 eur vo vzťahu k spoločnosti Tesco finančné služby, teda spolu vo výške 13 500 eur. Napriek tomu žalobca poskytol žalovaným úver vo výške 13 800 eur, čo veľmi jasne evokuje poskytnutie úveru žalobcom žalovaným na prefinancovanie týchto záväzkov, čím sa žalovaní dostali do takzvaného úverového kruhu len s chabou možnosťou splácať svoje záväzky vzhľadom na ich finančné možnosti.

1.5. S poukazom na § 11 ods. 1 písm. b) zákona č. 129/2010 Z. z. je potrebné preto úver považovať za bezúročný a bez poplatkov. Dlžníci teda majú vrátiť žalobcovi len sumu poskytnutého úveru, t. j. 13 800 eur a keďže zaplatili celkovo 5785,05 eura (podľa tvrdenia žalobcu) pohľadávka žalobcu predstavuje 8014,95 eura, ktorá bola žalobcovi výkonom III. priznaná a v prevyšujúcej časti súd žalobu zamietol.

1.6. Úroky z omeškania boli priznané podľa § 517 ods. 1, 2 OZ.

1.7. Súd prvej inštancie vyhlásil v zmysle vyššie citovaných právnych ustanovení zmluvnú podmienku uvedenú vo výroku II. tohto rozsudku za neprijateľnú, pretože ide o ľubovôľu dodávateľa, na aký účel si započíta platbu, čo spôsobuje obrovskú nerovnováhu v spotrebiteľskom vzťahu a úplnú nadvládu dodávateľa nad spotrebiteľom. Ak by sa dlžník - spotrebiteľ chcel platbou veriteľovi - dodávateľovi ponížiť istinu, dodávateľ má v zmysle vyššie uvedenej zmluvnej podmienky vykonať zápočet tejto platby na ľubovoľnú časť pohľadávky respektíve v dodávateľom stanovenom poradí na poplatky podľa sadzobníka, úrok z omeškania, úrok z úveru až nakoniec splátka istiny úveru. Uvedená zmluvná podmienka už navyše bola viackrát právoplatne vyhlásená za neprijateľnú (napríklad rozsudok Okresného súdu Prešov sp. zn. 16Csp/80/2018 z 15.11.2018, sp. zn. 16Csp/93/2018 zo 17.01.2019, sp. zn. 16Csp/134/2019 z 08.10.2019).

1.8. Výrok o trovách konania odôvodnil ustanovením § 255 ods. 2 CSP a keďže žalobca bol v konaní úspešný v rozsahu 59 % a žalovaní boli úspešní vo zvyšku, t. j. 41 % rozhodol tak, že vzhľadom na pomer úspechu a neúspechu v spore žalobca mal voči žalovaným nárok na náhradu trov konania v rozsahu 18 %, o výške ktorých bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.

2. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalobcu rozsudkom z 30. novembra 2021 sp. zn. 18CoCsp/14/2021 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie vo výrokoch II. a V. (I. výrok). Stranám sporu náhradu trov odvolacieho konania nepriznal (bod 2. výroku).

2.1. V odôvodnení uviedol, že so zreteľom na obsah odvolania žalobcu bol v odvolacom konaní

preskúmaný II. výrok napadnutého rozsudku, ktorým súd prvej inštancie určil neprijateľnosť zmluvnej podmienky. Takže IV. výrok, ktorým bola žaloba čiastočne zamietnutá, nebol zo strany žalobcu odvolaním napadnutý, a ani výrok III., ktorým bolo žalobe čiastočne vyhovie, nebol zo strany žalovaných napadnutý, tieto neboli v odvolacom konaní predmetom preskúmavania a ako také nadobudli právoplatnosť.

2.2. V zhode so súdom prvej inštancie nemal pochybnosti o tom, že predmetný vzťah medzi žalobcom a žalovanými je vzťahom spotrebiteľským, pretože uzatvorená Zmluva o spotrebiteľskom úvere lepšia splátka č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 09.06.2015 je štandardnou formulárovou spotrebiteľskou zmluvou, kde žalobca vystupoval v postavení dodávateľa, pretože pri uzatváraní spotrebiteľskej zmluvy konal v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti a žalovaní sú spotrebitelia, keďže pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekonali v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti.

2.3. Odvolací súd je toho názoru, že súd prvej inštancie správne postupoval, keď určil neprijateľnosť konkrétnej zmluvnej podmienky uvedenej v Zmluve o spotrebiteľskom úvere lepšia splátka č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 09.06.2015, v bode 3.18 v znení: „Dlžník/Spoludlžník súhlasia, aby sa ich platby započítavali v nasledujúcom poradí: a) poplatky podľa ZoÚ, b) úrok z omeškania, c) zmluvný úrok úveru, d) splátka istiny úveru, pričom platí, že v prípade viacerých pohľadávok banky voči dlžníkom/spoludlžníkovi sa platby dlžníka/spoludlžníka započítavajú najskôr na pohľadávky skôr splatné“.

2.4. Znenie uvedenej zmluvnej podmienky - súhlas dlžníka so započítavaním platieb v nasledujúcom poradí: na prvom mieste na poplatky podľa úverovej zmluvy, potom na úrok z omeškania a zmluvný úrok z úveru, až potom na splátku istiny úveru evokujú jej neprijateľnosť, keďže zmluvné ustanovenia umožňujúce zápočet úhrad dlžníka prednostne na iné plnenie ako na istinu predstavujú neprijateľnú zmluvnú podmienku majúcu za následok nevyvážený vzťah veriteľa a dlžníka v otázke plnenia dlhu. Je zrejmé, že takto určené poradie je pre spotrebiteľa nevýhodné. Táto zmluvná podmienka nerešpektuje spotrebiteľa, ktorý má nepochybne prioritný záujem predovšetkým na úhrade istiny. Na druhej strane dodávateľovi umožňuje presadiť jeho ekonomické záujmy, čím zakladá hrubú nerovnováhu v právach a povinnostiach v neprospech spotrebiteľa. Ak bolo zmluvné ustanovenie nadiktované v rámci kontraktácie v režime typovej zmluvy, ide vždy o neprijateľnú zmluvnú podmienku, ktorá je absolútne neplatná. Zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchýliť v neprospech spotrebiteľa. Podľa rozsudku Krajského súdu v Prešove sp. zn. 6Co/161/2011 spotrebitelia môžu právom očakávať, že zmluvné podmienky koncipované v rámci štandardnej typovej zmluvy ich nezaväzujú, pokiaľ sú nevýhodnejšie oproti právnej úprave podľa Občianskeho zákonníka.

2.5. Odvolací súd prisvedčujúc odvolacej námietke žalobcu, že znenie článku 3.18. Zmluvy o úvere obsahuje aj kolónky označené ako „ÁNO“ a „NIE“, pričom kolónka s označením „ÁNO“ je zaškrtnutá krížikom. Avšak ani uvedená skutočnosť podľa názoru odvolacieho súdu neznamena, že by žalobca preukázal, že uvedená zmluvná podmienka bola individuálne dohodnutá so žalovanými.

2.6. Dohoda zmluvných strán o povinnosti dlžníka platiť platby na iný účel, ako je splatenie istiny úveru, uzatvorená so spotrebiteľom, ak má byť právom akceptovateľná ako prejav zmluvnej autonómie, musí byť výsledkom slobodnej vôle oboch zmluvných strán. Slobodná vôľa vyžaduje informáciu o tom, čo uzatvorenie konkrétneho právneho úkonu znamená. Z uzatvorenej Zmluvy o spotrebiteľskom úvere lepšia splátka č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 09.06.2015 z bodu 3.18 žiadne podstatné informácie pre žalovaných o nevýhodnosti započítania splátok, respektíve čiastočných plnení najprv na príslušenstvo až na poslednom mieste na samotnú pohľadávku, nevyplývajú. Z uvedenej úverovej zmluvy nevyplýva, žeby žalovaní boli nejakým spôsobom poučení o následkoch uzavretia takejto dohody, hoci je uvedený postup osobitne dôležitý v prípade spotrebiteľských zmlúv. Žalobca nepreukázal, že by žalovaní boli v procese uzatvárania predmetnej úverovej zmluvy uzrozumení so spôsobom započítavania plnení dostatočným spôsobom, tak aby sa nedostali do znevýhodnenej pozície voči žalobcovi ako dodávateľovi. Žalovaní zaškrtnutím kolónky „ÁNO“ nič nezískali, ale naopak, naoko „vlastným“ úkonom svoje postavenie podstatne zhoršili, keďže v dôsledku uvedeného úkonu dochádza k započítaniu splátok, respektíve čiastočných plnení najprv na príslušenstvo a až na poslednom mieste na samotnú pohľadávku, v dôsledku čoho sa výrazne navyšujú náklady spotrebiteľa spojené s úverom oproti situácii, ak by sa jeho platby použili v súlade s úpravou v § 566 ods. 2 Občianskeho zákonníka.

2.7. Odvolací súd navyše poukázal na skutočnosť, že spotrebiteľ sa v zmysle § 54 ods. 1 Občianskeho

zákonníka vopred nemôže vzdať svojich práv, ktorému zákon poskytuje alebo inak zhoršiť svoje postavenie.

2.8. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP. Dôvodom takéhoto rozhodnutia o trovách bola skutočnosť, že žalovaní boli úspešní, no v priebehu odvolacieho konania im žiadne preukázateľné trovy nevznikli a žalobcovi ako procesne neúspešnej strane nárok na náhradu trov odvolacieho konania nevznikol.

3. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj ako „dovolateľ“) dovolanie, v ktorom uplatnil dovolacie dôvody podľa § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. b) CSP. V rámci vady konania podľa § 420 písm. f) CSP namietal, že odvolací súd sa nevysporiadal s podstatnými tvrdeniami žalobcu, ktoré boli pre posúdenie veci rozhodujúce. O nesprávnej, respektíve neúplnej citácii zmluvnej podmienky v II. výroku rozsudku súdu prvej inštancie, o predložennom uznesení Najvyššieho súdu SR zo dňa 26.07.2018 sp. zn. 3Cdo/80/2017, v zmysle ktorého dovolací súd dospel k záveru, že zmluvná podmienka (rozhodcovská doložka) nemá znaky neprijateľnej podmienky, ak spotrebiteľ možnosť výberu nevyužil a nevyznačením nesúhlasu v predznačenom políčku vyslovil súhlas s príslušnosťou rozhodcovského súdu (ods. 12), čím odvolací súd rezignoval na svoju povinnosť v zmysle § 387 ods. 3 CSP.

3.1. Odôvodnenie II. výroku rozsudku súdu prvej inštancie považuje za arbitrárne, keďže absolútne nekorešponduje so skutkovým stavom (vôľou žalovaných): „súd prvej inštancie preto vyhlásil v zmysle vyššie citovaných právnych ustanovení zmluvnú podmienku uvedenú vo výroku II. tohto rozsudku za neprijateľnú, pretože ide o ľubovôľu dodávateľa, na aký účel sa započíta platba, čo spôsobuje obrovskú nerovnováhu v spotrebiteľskom vzťahu a úplnú nadvládu dodávateľa nad spotrebiteľom, ak by sa aj dlžník - spotrebiteľ chcel platbou veriteľovi - dodávateľovi ponížiť istinu, dodávateľ mal v zmysle vyššie uvedenej zmluvnej podmienky vykonať zápočet tejto platby na ľubovoľnú časť pohľadávky, respektíve dodávateľom v stanovenom poradí na poplatky podľa sadzovníka, úrok z omeškania, úrok z úveru a až nakoniec splátka istiny úveru. Uvedená zmluvná podmienka už navyše bola viackrát právoplatne vyhlásená za neprijateľnú (napríklad rozsudky Okresného súdu Prešov sp. zn. 16Csp/80/2018 z 15.11.2018, sp. zn. 16Csp/93/2018 zo 17.01.2019, sp. zn. 16Csp/134/2019 z 08.10.2019)“ (ods. 53 odôvodnenia). Súd prvej inštancie namiesto racionálnej a vecnej argumentácie len tendenčne konštatoval, že v danom prípade „ide o ľubovôľu dodávateľa“, pričom v závere odkazoval na vlastné nezáväzné rozsudky Okresného súdu Prešov, ktoré paradoxne vydal vždy len ten istý sudca (JUDr. Michal Drimák, PhD.), ktorý rozhodoval aj v tomto spore. Za týchto okolností nejde v zmysle § 220 ods. 2 CSP o ustálenú rozhodovaciu prax (súdu), ale de facto iba o rozhodovaciu prax (právny názor) jedného sudcu Okresného súdu Prešov.

3.2. Pre úplnosť uviedol, že jednotlivé konania, na ktoré odkazoval sudca Okresného súdu Prešov sa netýkali totožnej zmluvnej podmienky (článok 3 bod 3.18 Zmluvy o úvere) a spotrebiteľia pravdepodobne nemali možnosť vyjadriť svoj súhlas alebo nesúhlas s danou zmluvnou podmienkou ako to mali žalovaní v tomto prípade (objektívna možnosť zaškrtnutia jedného z políčiek „ÁNO“ alebo „NIE“).

3.3. V tomto smere je rovnako zarážajúce, že hoci žalobca v súlade s princípom právnej istoty pripojil už k odvolaniu recentné rozhodnutie dovolacieho súdu (uznesenie Najvyššieho súdu SR zo dňa 26.07.2018 sp. zn. 3Cdo/80/2017), v ktorej je plne aplikovateľné aj v tomto spore, odvolací súd ho odignoroval. Namiesto toho ad absurdum poukázal na jeden starší rozsudok Krajského súdu v Prešove zo dňa 20.03.2012 sp. zn. 6Co/161/2011 týkajúci sa skutkovo a právne odlišnej veci.

3.4. Za ďalšie závažné pochybenie (vadu zmätočnosti) možno označiť aj to, že odvolací súd na rozdiel od prvoinštančného súdu prekvapivo odkazoval aj na § 54 OZ (ods. 15), k aplikácii ktorého sa však žalobca nemal v rámci odvolacieho konania možnosť vyjadriť (právne argumentovať), čo považujú za porušenie ústavného princípu takzvanej predvídateľnosti súdnych rozhodnutí.

3.5. Dovolateľ namietal, že rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci [§ 421 ods. 1 písm. b) CSP v spojení s § 432 ods. 1 CSP]. Vymedzil aj dovoláciu otázku v znení „je neprijateľnou podmienkou podľa § 53 ods. 1 OZ ustanovenie Zmluvy o spotrebiteľskom úvere, v ktorom spotrebiteľ určil v zmysle § 566 ods. 2 OZ, že každá jeho splátka úveru sa bude v dohodnutom rozsahu prednostne započítavať na príslušenstvo úverovej pohľadávky a vo zvyšku na istinu, a toto určenie spotrebiteľ urobil a svoj súhlas so zmluvnou podmienkou vyjadril zaškrtnutím políčka „ÁNO“ v

príslušnej časti zmluvy, pričom mu bola daná možnosť výberu z preznačených políčok „ÁNO“ alebo „NIE“?

3.6. Žalobca navrhol, keďže napadnutý rozsudok odvolacieho súdu trpí vadou zmätočnosti § 420 písm. f) CSP a spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci, aby dovolací súd v dovolacom konaní uplatnil svoju revíziu kompetenciu a aby dovolaniu v celom rozsahu vyhovel.

4. Žalovaní 1/ a 2/ sa k dovolaniu žalobcu písomne nevyjadrili.

5. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), dospel k záveru, že dovolanie je prípustné a dôvodné, a preto treba rozhodnutie odvolacieho súdu zrušiť.

6. Podľa § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

7. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP). Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

8. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP).

9. V posudzovanom prípade dovolateľ uplatnil dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

10. Podľa § 420 písm. f) CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

11. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP, sú a) zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b) nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestranom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov a rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

12. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) CSP treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné

konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

13. Dovolateľ namietal, že odvolací súd sa nevysporiadal s podstatnými tvrdeniami žalobcu, ktoré boli pre posúdenie veci rozhodujúce. Žalobca v súlade s princípom právnej istoty pripojil už k odvolaniu recentné rozhodnutie dovolacieho súdu sp. zn. 3Cdo/80/2017 zo dňa 26.07.2018, ktoré je plne aplikovateľné aj v tomto spore k čomu však odvolací súd nezaujal žiadne stanovisko. Za vadu zmätočnosti možno označiť aj to, že odvolací súd na rozdiel od prvoinštančného súdu prekvapivo odkazoval aj na § 54 Občianskeho zákonníka, k aplikácii ktorého sa však žalobca nemal v rámci dovolacieho konania možnosť vyjadriť.

14. Dovolateľ v podanom odvolaní proti rozsudku súdu prvej inštancie okrem iného argumentoval aj uznesením Najvyššieho súdu SR zo dňa 26.07.2018 sp. zn. 3Cdo/80/2017, v ktorom dovolací súd dospel k záveru, že zmluvná podmienka (rozhodcovská doložka) nemá znaky neprijateľnej podmienky, ak spotrebiteľ možnosť výberu nevyužil a nevyznačením nesúhlasu v preznačenom políčku vyslovil súhlas s príslušnosťou rozhodcovského súdu. Odvolací súd na predmetný argument nedal žiadnu odpoveď, nereagoval vôbec. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva aj povinnosť súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/2005, II. ÚS 76/2007, obdobne Kraska c/a Švajčiarsko z 29. apríla 1993, séria A, číslo 254 - B, strana 49, § 30). Inak povedané judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - A, s. 12, § 29, Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - B, Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998).

15. Dovolací súd dospel k záveru, že rozsudok dovolacieho súdu nespĺňa vyššie uvedené kritériá pre odôvodnenie rozhodnutí v zmysle § 393 ods. 2 CSP v spojení s § 220 ods. 2 CSP a je zmätočný. Totižto rozhodcovská doložka nevyvoláva automaticky nerovnováhu medzi stranami sporu a nie je spôsobilá viesť k značnej procesnej nevýhode jednej z procesných strán, ak sa na nej strany sporu riadne dohodnú (nález Ústavného súdu III. ÚS 438/2018). Túto skutočnosť súdy neskúmali a odvolací súd bez ďalšieho urobil záver, že žalobca nepreukázal bez toho, aby túto skutočnosť náležite zistili (bez vypočutia žalobcu a žalovaných). Dovolací súd má z uvedeného za to, že odvolací súd dovolaním napadnutý rozsudok v otázke „zmluvnej podmienky“ neodôvodnil dostatočne a preskúmateľným spôsobom. Tým došlo k porušeniu práva dovolateľa na spravodlivý proces. Dovolanie podľa § 420 písm. f) CSP je nielen prípustné, ale aj dôvodné.

16. So zreteľom na dôvodne namietanú vadu zmätočnosti napadnutého rozhodnutia dovolací súd v súlade s jeho rozhodovacou praxou neposudzoval opodstatnenosť ďalších dovolacích námietok týkajúcich sa nesprávneho právneho posúdenia žalobou uplatneného nároku arbitrárnosti právnych záverov súdov nižších inštancií.

17. Skutočnosť, že v konaní došlo k procesnej vade podľa § 420 písm. f) CSP je okolnosťou, pre ktorú musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom tak závažnou procesnou vadou nemôže byť považované za správne. Dovolací súd preto rozhodnutie dovolacieho súdu zrušil (§ 449 ods. 1 CSP) a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

18. V novom rozhodnutí odvolací súd rozhodne znova o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

19. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.